

Suure-Lähtu kohtuasi jätkus
politsei pealt kuulatud telefoni-vestluste ettemängimisega. Lk 3

Janar Säkk tutvustas

Haapsalu kolledžis raamatut noorsportlaste toitumisest. Lk 5

Lääne Elu

EESTI VANIM JÄRJEPIDEVALT ILMUNUD SÖLTUMATU AJALEHT

NELJAPÄEV, 12. DETSEMBER 2024 | NR 143 (5133) | 1,50 €

Taavi Suisalu

avas Haapsalus Arktika saatkonna. Lk 4

● KOHALIK VÕIM

Vormsi tahaks püsielanikele eristaatust

Vormsi vallavolikogu arutab homme eelnõu, mis lööb elanikud kahte lehte ning annab aasta ringi saarel elajatele eristaatuse.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Kahe vallavoliniku koostatud eelnõu järgi saaksid vaid nn püsielanikud kohaliku omavalitsuse eelarvest finantseeritavaid toetusi, näiteks ranitsa-, sünni-, ravimi-, sünnipäeva- jm toetust.

„Ikkagi kohapeal elaja on see, kes saab saart elus hoida,” ütles eelnõu üks koostajaid, Vormsi vallavolikogu liige, üle 50 aasta saarel elanud Ivo Sarapuu. „Kui kinnitaksime püsielaniku mõiste, siis vaid need, kes on püsielanikud – neile rakenduvad valla eelarvest antavad soodustused. Ei ole mõtet muuta Vormsit mingiks puhkealaks.”

Kaks kolmandikku

450 elanikuga saare elanikest kaks kolmandikku kvalifitseerukski n-õ poole kohaga vormsilasteks, kes seal aasta ringi ei ela, kuigi on sisse kirjutatud ja nende maksuraha laekub valda. Nemad pärisvormsilase staatust ei saaks. Nende seas on suvitajaid, aga ka saareelanikke, kes käivad mandril tööl.

Päris- ja poole kohaga vormsilaste vahel aastakümneid kohunud pinged radikaalseks eelnõuks vormistanud Sarapuu sõnul on lihtne tööinimene saarelt kadumas ja elu lõpu poole Vormsile kolinud kohapeal tavatööd teha ei suuda. „Meie mure on see, et väheneb nende elanike arv, kes saarel päriselt elavad,” ütles Sarapuu.

Sarapuu ja Vormsi vallavolikogu liikme Arvo Alliku eelnõu muudaks valla põhimäärust ja jagaks vormsilased kaheks: elanikud ja püsielanikud. Sissekirjutusest enam ei piisaks: püsielanikuks kvalifitseeruks vaid see, kes elab saarel suurema osa aastast.

Üle 50 aasta saarel elanud Ivo Sarapuu muretseb vallavolikogu liikmena, et Vormsil ei jätku enam töökäsi.

ANDRA KIRNA

Püsielaniku staatuse kinnitaks Vormsi vallavalitsus ja kui peaks ilmne ma mingeid vasturääkivusi või kahtlusi, siis tuleks enne otsuse langetamist kõnealune isik ära kuulata. Vajadusel tuleks ära kuulata ka majaomanik, kui kõnealuse isiku elukoht ei kuulu talle endale, vaid ta lihtsalt on sinna sisse kirjutatud. „Aga meil on ikkagi ju teada, kes siin paikne on, nii et päris politseiirigiks ei tohiks kätte minna,” ütles Sara-

puu. „Eeldame, et inimene on ikkagi aus.”

Vormsi vallavolikogu liikmed pidasid plaani liiga tooreks, et seda kommenteerida, kuigi leidsid, et püsielaniku staatust väärrib arutelu. Vormsi vallavolikogu esimees Kata Varblane mõnis, et Vormsi eksistentsi jaoks on vajalik püsielanikke juurde saada: et oleks rohkem neid, kes kogu aeg saarel elaks.

„Üks pool on see, kas me suudame defineerida mingil mõistli-

kul viisil, kes on püsielanik, kui adekvaatne see on,” ütles Varblane eelnõu kohta. Varblane ise eelnõu järgi püsielanikuks ei kvalifitseeruks, sest töötab Tallinnas, kus viibib rohkem kui Vormsil. „Minuga on selge. Isaga oleks nii, et tema peaks hakkama päevi lugema,” ütles Varblane. „Teine pool on see, et kui defineerime, siis millistel puhkudel ja kuidas seda rakendada. Eelnõu on üks võimalik viis seda käsitleda, aga seda kõike tuleb veel arutada.”

Vormsi vallavolikogu liige Madli Paulus on üks kolmest volinikust, kes kvalifitseeruks eelnõu järgi saare püsielanikuks, aga ta on olnud ka suvevormsilane. Saarele aastaringselt elama kolinud, adus ta vahet: vajadused ja ootused suvevormsilase- na olid teistsugused. „Kes siin päriselt elavad, nende jaoks on paljud küsimused hoopis teistsuguse tähtsusega, näiteks tervishoid, haridus, bussiliiklus,” märkis Paulus. „Neid, kelle ai-

nuke kodu on Vormsil, mõjutavad valla otsused ja saarel toimuv märgatavalt rohkem.”

Vormsi vallavolikogu liikme Henry Timuski sõnul on püsielaniku staatust nagu kuum kartul, mida on veeretatud. „Tema on väga oluline, aga see on ka väga vastuoluline,” märkis Timusk. „Ideena õige. Et saareelu areneks, peaks fookuses olema püsielanikud. Selge see, et neil, kes aasta ringi saarel elavad, on teistsugused vajadused ja soovid kui neil, kes saarel vaid käivad ning peavad end samuti vormsilasteks.”

Väikesaarte seadus

Ligi 50 aastat saarel elanud Vormsi postiljon ja kunagine vallavanem Ene Sarapuu märkis, et püsielaniku staatuse väikesaarte seadus küll sätestab: see on isik, kes alaliselt ja peamiselt elab saarel, aga see on ka kõik. „Pole kirjas, mis on tema soodustused ja eelistused, sest riik on võtnud seisukoha, et kõik käib sissekirjutuse järgi,” ütles Sarapuu. „Just väikesaartel võib tekkida olukord, kus vähemusse jäänud püsielanikud enam kohaliku elu üle otsustada ei saagi. Staatust on arutatud, aga kuskile pole jõutud.”

Regionaal- ja põllumajandusministeeriumi kohalike omavalitsuste osakonna nõunik, Lääne-Nigula vallavolikogu esimees Mikko Lõhmus märkis, et elanike arvestus käib siiski rahvastikuregistri järgi ja pole võimalik neid kaheks jagada: ühed, kes maksavad makse ja teised, kes saavad teenuseid. „Siin ei ole mingit küsimustki. Niimoodi ei saa elanikel vahet teha. Meie õigusruum seda ei võimalda,” ütles Lõhmus.

Pikajalamäel valmistutakse lume tulekuks

Kui loodetud külm kohale jõuab, hakatakse homme varahommikul Pikajalamäel kunstlund tootma.

Praegu on maapind juba natuke külmunud, seega saaks lumekahurid lund tootma panna. Lumekahurite käivitamiseks on vaja vähemat viiekraadist külma. „Loodame, et saab, kuigi ilm on nii ettearvamatu,” ütles Palivere turismi- ja tervisespordikeskuse juht Mati Kallemets.

„Lapsed ootavad eriti kelgumäge,” nentis Kallemets. „Käivad juba luurel, et millal saab, millal tõstuki käima paneme.”

Tänavuse suusahooaja üheks pärliks on Pikajalamäel, et valmimas on suusaraja valgustuse teine, 25 valgustiga 1,5 km pikkune lõik. 1,5 km pikkune lõik valmis 2010. aastal, nüüd vaheta-

Pikajalamäe lumekahurid ootavad külma, et saaks hakata lund tootma.

URMAS LAURI

ti välja ka selle lõigu valgustid – 100 W võimsusega naatriumlambid asendati kolm korda väiksema võimsusega leedlampidega. „Nüüd on rada paremini valgustatud,” nentis Kallemets.

Kuigi Kallemets lootis, et Pikajalamäe teeninduskeskus saab kasutusloa oktoobri lõpus, lükkus loa andmine kuu võrra hilisemaks. Lääne-Nigula vallavalitsuse ehitus- ja planeerimisosakonna juhataja Heikki Salm allkirjastas oma vastava käskkirja 29. novembril.

Viivitus tekkis Kallemetsa sõnul seetõttu, et hoonele tuli paigaldada automaatne tuleohutusseade ja viia läbi garaaži suitsugaaside eemaldamise analüüs. „Saime selle eksperthinnangu tehtud, päästekeskus kiitis sel-

le heaks ja kooskõlastas kasutusloa taotluse, päev hiljem oli kasutusloa ka vallalt olemas,” lausus Kallemets.

Teenindushoones on ka kohvik. „Kohvikupidaja valime konkursi korras, konkursi tingimused on ettevalmistamisel ja kui nõukogu need heaks kiidab, kuulutame välja,” ütles Kallemets.

Suure hooga on käima läinud kunstlume tootmise annetustalgud. „Täna seisuga on juba 7000 eurot vajaminevast 15 000 eurost kokku saadud,” lausus Kallemets. „On hea tunne, kui kogukond seda ettevõtmist toetab ning ka ettevõtteid oma öla alla panevad. Praegu on 35 isikut juba toetanud, ma loodan, et neid tuleb veel juurde.”

Täna loodab Kallemets allkirjastada lepingu Enefitiga, et elektrifirma paigaldaks Pikajalamäe teenindushoone juurde elektriautode laadimisposti. „Kui leping on homme alla kirjutatud, siis nelja kuu jooksul paigaldab Enefit elektriautode laadimise punkti,” ütles Kallemets Lääne Elule eile.

Pikajalamäe teenindushoone rajamine läks maksma veidi alla 900 000 euro ning see avati pidulikult 6. juunil. Kasutusloa sai keskus 29. novembril.

Hoonel on katusealust pinda kokku 250 m². Pikajalamäe olme- ja teenindushoone katuse all on tegelikult kaks maja – ühes hoitakse spordivahendeid ja hoolusmasinaid, teises on kohvik ja duši- ning saunaruumid.

URMAS LAURI

● JUHTKIRI

Sikud ja lambad

Vormsi vallavolikogu hakkab homme arutama eelnõu, millest saaks toreda sketši. Kui „Ärapanija” oleks veel alles, siis võiksid vormsilaste plaani eraldada sikud lõpuks ometi lammastest ja õigluse jalule seada lahata suure mõnu ning hasardiga Mart Juur ja Peeter Oja, keerates vinti veel mitu korda peale.

Tõsi, vormsilased ainult arutavad eelnõu üle, mis annaks aasta ringi saarel elavatele vormsilastele eristaatuse. Nad ei hääleta. Veel. Aga juba see tundub ennekuulmatu, et kohalik võim arutab tõsimeeli, kes on õigem vormsilane. Arutab, kes on väärt valla finantseeritavat sünni-, ravimi- või mis iganes toetust saama ja kes ei ole.

Mõista võib eelnõu koostanud vallavolikogu liikme muret ja pelgust, et töötegitajad ei jätku, püsielanikke jääb üha vähemaks, lapsi ei sünni ja saarest saabki lõpuks suvevõõraste reservaat. Arusaadav on ka see, et püsielanike huvid on mõnevõrra teistsugused kui suvevormsilaste huvid. Aga vastandlikud vast ka mitte.

Arusaamatuks jääb, kuidas aitab vormsilaste kahte lehte jagamine kaasa sellele, et püsielanikke tuleks juurde. Ranit-satoetuse pärast? Arusaamatuks jääb ka jagamise juurpõhjus: püsielanike huvid. Kas need on tõesti nii kaitsmata, et aasta ringi saarel elavad vormsilased peaksid saama eristaatuse ja nad võetaks n-õ looduskaitse alla? Kas sel juhul ei saaks saarest väheste allesjäänud põliselanike reservaat? Mis ju mõttena iseenesest oleks huvitav.

Tegelikkus on see, et mõnesaja või -kümne euro suurusest toetusest on n-õ poolvormsilastel täiesti ükskõik, aga otsus, kui vallavolikogu selle tõesti vastu võtaks, looks nii tugeva pingevälja, et äräpõlatud kirjutavad end saarelt välja. Kindlasti mitte kõik, aga nende hulk võib olla siiski nii suur, et Vormsi eelarves ei jätku enam raha ka õigetele maksamiseks, kooli pidamiseks või teede lappimiseks, sest miks peaks suvevormsilased oma maksuraha seal hoidma, kui kohalik võim nad teisejärguliseks arvab?

● TEISED LEHED

Hariduslepe, mida koolipidajad ei poolda

PÄRNU POSTIMEES. Haridus- ja teadusministeerium teatas, et õpetajate töökoormust ja karjäärirahuldust puudutava hariduslepe sõlmisid kõik pooled. Esmavaates ongi vormsilastel nagu kõik õige ja leppele andsidki allkirja kõigi osaliste esindajad, kirjutab lehe arvamustoimetaja Raido Keskküla. Teisalt saame aga teada, et Eesti 79 linnast-vallast ehk koolipidajast andis leppele heakskiidu vaid üheksa. Pärnumaa omavalitsustest pole ükski näidanud valmisolekut leppega liituda.

Enamik Eesti valdu-linnu on hariduslepe sõlmimise vastu. Põhjused on ilmselge. Praktilise meelega valdade ja linnade juhid küsivad otse: näidake meile, kus on õpetajate karjäärirahuldus elluviimiseks ja palgatõusuks ette nähtud lisaraha. Haridus- ja teadusminister Kristina Kallas küll väitis pressiteate vahendusel, et karjäärirahulduse rakendamiseks vajaliku raha planeerib valitsus riigieelarvesse 2026. aastaks. Paistab aga, et ministri sõnast omavalitsusjuhtidele ei piisa. Eriti praegusel kärpeajal. Arusaadav, et omavalitsused ei taha ilma riigi rahalise katteta võtta endale lisakohustusi.

● LAUSELAEN

„Mina võtsin selle üle, et hoian natuke aega nende kätt. Mul vedas, sain hea rühma.”

Linnamäe karmoškariühma juhendamise Piret Ausilt üle võtnud Vallo Rajasaare. Lääne Elu, 10. detsember 2024

Urmast Sukles annab aru

Pealkirja oma loole laenasin ammuhest toredast raamatust „Agu Sihvka annab aru”, kus natuke ulakas koolipoiss oma tegudest pajatab. Ma ei ole ulakas koolipoiss, aga põgus aruanne 2024. aastast teile, lugupeetud Haapsalu inimesed, linnapea poolt ei ole üldsegi paha.

Olnud keeruline aasta. Oleme pidanud kogu aeg raha lugema, sest majanduse ja eelarve täitmiseks pole lood olnud head, aga oleme saanud hakkama. Linn finantsjuht Martin Schwindt jälgib pingsalt eelarve seisut ja kus vaja, laseb ka kokku tõmmata. Igatahes läheme uude aastasse paremas seisus kui aasta tagasi.

Linn ja linna asutused toimivad hästi. Vaatamata raskele ajale lasime remontida Lihula maantee eriti kehvast seisust. Männiku tee sai truubi ja Jaama oja kaldad tehti korda.

Kahjuks oleme pidanud tegema ka negatiivseid otsuseid. Andsime riigile tagasi meie eraldatud 2,7 miljonit eurot toetust linnavalitsuse uue maja ehitamiseks. Lükkasime selle projekti edasi paremasse tulevikku, sest linna oma osa oleks raskel ajal tulnud liiga suur. Mul on kahju, sest uus linnamaja Lossiplatsil annaks vanalinnale elu kõvasti juurde ja parteimaja krundile saaks ehitada midagi väga huvitavat ja Haapsalu ilmet rikastavat. Me pole püsi pöösasse visanud ja otsime uusi võimalusi, et projekt linna väiksema osalusega ikkagi lõpule viia. Vana, kommunistliku partei peahoone, kus praegu asume, vajab lähiaastatel vägagi kallist remonti.

Hea on tõdeda, et oleme suutnud linnaeelarvest antavad toetused nii sotsiaalvaldkonnas kui ka kultuuris-sportsis jätta enam-vähem heade aegade tasemele. Ka kultuurielu oli mõõduval aastal äge. Kirsiks tordile sai uuendatud Okase muuseum.

Haapsalu kuulus üle Eesti kogub tuure ja seda ka investorite seas. Tõestuseks on investeringud kortermajadesse Krimmi holmil, Vanalinna Bowlingu krundil, Haava tänaval ja Uuemõisas. Promena-

URMAST SUKLES
Haapsalu linnapea

di hotelli asemele tuleva kõrgetasemelise spaahotelli projekteerimine käib, Grand Holmi sadam on kõvasti arenenud jne, jne.

Volikogu koos linnavalitsusega juhib linna tasakaalukalt ja kus vaja, korrigeerime oma otsuseid. Linnamaja, Kuuse tänava koolimaja lammutus on projektid, kus pidurit panime, sest riigi toetus polnud nii suur, kui soovisime.

2025. aasta töötab tulla huvitav. Valitsusk koalitsiooni maksutõusude virvarr erilist optimismi ei sisenda, aga volikogule esitatud 2025. aasta eelarve projekt laseb linnal elada ja areneda. Märkimisväärne on, et oleme suutelised remontida ühe Haapsalu valupunkti ehk Metsa tänava.

Kohtusin hiljuti külaseltsidega ja nendest jutuaajamistest on siiani hea tunne südames. Probleme on, aga inimesed on tegusad ja asjad, millede üle kurdetakse, pole ületamatud.

Mõni sõna ka kohalikust poliitikast. Kaks aastat tagasi ühes intervjuus ütlesin: „Olen olnud 2025. aasta valimiste ajaks 25 aastat linnapea. See peab ikkagi väga suur rahva toetus olema, kes tahab mind linnapeaks, või mingi muu põhjus, et ma jätkaks.”

Praegu tunnetan Haapsalu elanike toetust iga päev ja samuti pole mul muud põhjust mitte jätkata linnapeana järgmised neli aastat. Iseasi, kas volikogu valib mind jätkama, aga teen kõik selleks, et

● Valitsusk koalitsiooni maksutõusude virvarr erilist optimismi ei sisenda, aga volikogule esitatud 2025. aasta eelarve projekt laseb linnal elada ja areneda.

Ebakindlus majanduses annab tõuke rahamuuladele

Rahalised raskused suunavad järjest enam inimesi kuritegelikele teele, näiteks rahamuuladeks. Populaarse „töökohta” igapäevategevused hõlmavad operatiivset raha väljapetmist maksimaalse töötasuga 160 eurot päevas.

Kas olete juba saanud telefonile sõnumi tööpakkumisega? Aina enam saadetakse inimestele suhtlusrakendustesse või SMSi teel pakumisi töök, mida saab teha nii osalise kui ka täistööajaga, päevase teenistusega 30–160 eurot. Kuigi pakumiste ennustatav lõpptulem on ametlik pärgamine kurjategija tiitliga, võib säärase sisuga kutseid leida isegi tuntud töökuulutusportaalidest.

Kui ideaalmaalmas võiks selline pakumine panna kulmu kergetama ja pöördumist kustutama, siis tihti on asjad vastupidi – suurt rolli mängib inimeste soov teenida lihtsa vaevaga kiirelt raha. Seejuures on üks peamisi rahamuulanduse juhtumite arvu kasvu põhjusi inimeste üha ebakindlam majanduslik olukord. Muulade üha suurenev osakaal petuskeemides on tuntav.

KÄTLIN KUKK
SEB pettuste ennetuse osakonna turbejuht

Rahamuula definitsioon on viimaste aastatega laienenud. Enamasti on muul isik, kes vahendab võõrast raha oma arvelduskontode kaudu. Ent kuna kurjategijatel on aina keerulisem väljapetud raha elektrooniliste teekondade (kaarditehingud ja ülekanded) kaudu kätte saada, on skeemides oma kindla koha leidnud sularaha ja tekkinud vajadus kullermuulade järele. Raha vahendajana tegutsevad muulad on seejuures valdavalt noorepoolsed mehed.

Muula roll on raha kokku koguda – otse ohvrit, pakiautomaadist või kaardiga sularahaautomaadist. Nõnda on nende igapäevategevuseks potentsiaalsete uute ohvrite külastamine, tutvustades

see jälle juhtuks. Rasketel aegadel on vaja tasakaalukaid, kogemustega juhte ja seda ma kaaslastega linnavalitsuses ja valimisliidus Hari olen.

Poliitika on kompromissid ja kokkulepped ning mingil määral ka alandlikkus. Kui sa ei suuda või ei taha neid teha või järgida, juhtubki, nagu juhtus Jaanus Karilaiduga.

Ma ei tea, mis oli juhtunu põhjuseks. Kas Karilaidu ärritas minu ja mu kaaslaste populaarsus linnaelanike seas või miski muu, aga ülbeks ta läks. Valimisteni on jäänud veel aasta – hakata koalitsioonikaaslast mustama? Kogenud poliitik võiks osata ka arvutada. Karilaid seda ei osanud või ei tahtnud ja nagu mõni kord varem, ei järginud ta poliitika põhitõde, milleks on 50 protsendi + 1 reegel. See reegel on lihtne. Volikogus saab muutusi teha ja „Urmast puhkama saata” ainult siis, kui sul on volinike hääle enamuse. Seda enamust Karilaidul Haapsalu volikogus ei ole. Sellist kaaslastele pealekargamist ei saanud me niisama jätta ja panimegi Jaanuse mõneks ajaks „nurka seisima” ja poliitilise kultuuri või kultuurituse üle järele mõtlema.

Jõulud on rahu aeg, aga kahjuks pole rahu välis-ega kodumaal. Meil käib pidev võitlus riigi tuuleveskitega. Viimane jama on ERRi Läänemaa korrespondentipunkti likvideerimine. Loodan, et Läänemaa Hiiumaa üksmeel ja pöördumised aitavad selle ebaadekvaatse mõtte – Juhan Hepneri koondamine – tagasi keerata.

Niisugused advendiaegsed mõtted said kirja pandud. Soovin Haapsalu inimestele ilusat jõuluaja ja vastu pidamist eeldatavalt keerulisel, maksutõusudega võrstsitatud 2025. aastal.

end panga- või turvatöötajana või politseinikuna, nende saak on inimeste pangakaardid koos PIN-koodidega või sularaha. Enne külastust on tehtud telefoni teel veenmistööd kuritegeliku grupeeringu teiste „töötajate” poolt, teavitades, et turvalisuse huvides tuleb pangakaart PIN-koodidega üle anda turvalisele isikule, kelleks on tegelikkuses rahamuul.

Saadud summad antakse omakorda üle järgmisele kogujale. Hierarhia ülesehitusest sõltub raha käest kätte liikumise teekonna pikkus, kuid valdavalt liiguvad summad riigist välja. Usinad töomesilased käivad tiristamas uksekelli ja pimedates nurgatagustes ohvritelt sularaha vastu võtmas. Tegevuse varjus kuvatakse ohvritele õilis eesmärk – raha päästmine.

Muulade tabamisvõimalus on võrreldes teiste pettusetüüpidega tunduvalt suurem. Juhtumist on ülimalt oluline teada anda politseile, sest kuigi ohvrit enamasti oma raha tagasi saada ei õnnestu, aitab teavitamine politseil kuriteo organiseerijateni jõuda.

● Kui ideaalmaalmas võiks selline pakumine võtta kulmu kergetama ja pöördumist kustutama, siis tihti on asjad vastupidi – suurt rolli mängib inimeste soov teenida lihtsa vaevaga kiirelt raha.

● KOHUS JÄTKUB JAANUARIS

Kairi Kuusemaa: lapse võtan omaks, aga mõrva mitte

Politsei pealt kuulatud ja teisipäeval Haapsalu kohtusaalis kõlanud telefonikõnedes lubas vastsündinu tapmises süüdistatav Kairi Kuusemaa tunnustada lapse omaks, kuid mõrva mitte.

MALLE-LIISA RAIGLA
malleliisa@le.ee

Süüdistatava enda versioon juhtumust aga kohtus kõlanud ei ole ja tõenäoliselt seda ei kuulegi, sest teisipäevase istungi lõpus teatas kohtualuse kaitsja Robert Sarv, et tema kaitsealune loobub ütluste andmisest. Samas jättis kaitsja õhku võimaluse, et naine siiski annab ütlusi.

Sarv selgitas, et nad otsustasid ütluste andmisest loobuda kohtuprotsessi kiirendamiseks. Praegu seisab protsessi jätkumine ühe tunnistaja, süüaluse õe Karin Tiidu ütluste andmise taga. Tiit on aga teada andnud, et ei saa tervislikel põhjustel kohtu ette tulla. Istungi alguses prokurör Eliisa Sommer siiski tunnistajast loobuda ei soovinud.

Pärast kaitsja teadet, et süüdistatav loobub ütluste andmisest, ütles prokurör, et oleks võinud Tiidu tunnistusest loobuda, kui teaks, et saab samu küsimusi süüaluselt küsida. Seepäeale jättiski Sarv süüaluse ütluste andmise võimalikkuse lahtiseks.

„Tema [Karin Tiidu] ootamine on aja raiskamine,” ütles arutluse ajal süüaluse isa Teet Kuusemaa kohtusaalist.

Telefonivestlused

Teisipäeval mängis prokurör Haapsalu kohtumajas ette telefonivestlused, mis toimusid kevadel Maroko vanglas viibinud kohtualuse ja Tiidu vahel. Ehkki kõnede pealtkuulamise seaduspärasust menetleb praegu riigikohus ja otsus selle kohta tuleb tõenäoliselt uue aasta alguses, leppisid prokurör, kaitsja ja kohtunik kokku, et need tõendid praegu siiski kohtusaalis esitatakse. „Need tõendid ei muuda midagi,” ütles Sarv.

Aprillis õele tehtud kõnes rääkis süüalune, kus ta sünnitas. „Ma sünnitasin naabri aias, talus. Jätsin lapse vedelema ja koer leidis. Probleem on selles,

Kohtualune Kairi Kuusemaa rääkis telefonikõnedes, mis kohtus ette mängiti, oma kaitseplaani.

MALLE-LIISA RAIGLA

● „Ma sünnitasin naabri aias, talus. Jätsin lapse vedelema ja koer leidis. Probleem on selles, et ma ei matnud last maha,” rääkis süüdistatav.

et ma ei matnud last maha,” rääkis süüdistatav. Ta ütles eri kõnedes korduvalt, et kui asitõendid on piisavad, tunnustab ta lapse

küll omaks, kuid mõrva mitte. Lapsele lubas süüdistatav nimeks panna Ken Kuusemaa. „Nad saavad mu emaks teha, aga mitte mõrvaks,” ütles kohtualune telefonikõnes õele. „Mul on kõik läbi mõeldud, ärge olge üllatunud.”

Telefonikõnedes rääkis süüdistatav ka oma kaitseplaani: naabertalu koer ründas ja võttis lapse käest ära, süüdistatav oli psühholoogiliselt haige, kaotas pea ja tundis pere ees hirmu. „Süüdistan [vastsündinu leidnud koera omanikku] Laanemaad oma lapse röövis, mis sa arvad?” küsis süüdistatav õelt mais.

Valetas politseile

Tõestusena uurimisest kõrvalehoimise kohta tõi prokurör välja nii Kuusemaa Eestist lahkumise kui ka välisriikides pangakaardi kasutamise. Kuusemaa sõitis 7. veebruaril bussiga Leetu ja sealt Poola, kust lendas Londonisse.

Prokurör luges kohtusaalis ette ka politsei uurija Vello Palmitsa ja süüdistatava vahelise vestluse, kus süüdistatav lubas uurijale, et on hiljemalt 29. veebruaril Eestis tagasi, sest siis on tal hambaarsti aeg. Viimase süüdistatav aga tühistas ja sõitis Londonisse.

nist hoopis Marokosse, kus ta 9. märtsil kinni peeti.

Prokurör näitas ka salvestist süüdistatava sotsiaalmeedia kontolt. Seda uuris ekraanilt ka kohtualune. Prokurör tõi välja, et sotsiaalmeedia postituste järgi oli süüdistatava murdekoht 20. veebruaril, mil muutus postituste sisu ja meeleolu. Samal ajal sai pere teada, et lapse ema ja hüljajana on peamine kahtlusalune Kairi Kuusemaa.

Eilseks planeeritud kohtuistung jäi ära, sest ühelt tunnistajalt pole olnud võimalik ütlusi saada. Kohus jätkub jaanuaris.

Vormsilased hakkavad volikogutasude üle vaidlema

Reedel hakkab Vormsi volikogu taas vaidlema selle üle, kas maksta volikogu ja komisjonide liikmetele istungitest osavõtmise eest tasu või mitte.

Vormsi volikogu liige Henry Timusk on esitanud eelnõu tühistada alles tänava juunis vastu võetud määrus, millega volikogu ja komisjonide liikmed hakkaksid uuest aastast saama istungil osalemise eest 20 euro suurust tasu.

Timusk põhjendas oma ettepanekut määrus tühistada kolme argumentiga. Tema hinnangul võiksid praegusel keerulisel ajal riigijuhid näidata üles empaatiat: nautida vähem soodustusi ja oma sissetulekuid koomale tõmmata. „Minu meelest on iga voliniku kohus mõelda suuremalt,” ütles Timusk Lääne Elule. Teise argumentina nimetas ettepaneku tegija, et Vormsi eelar-

Vormsi volinik Henry Timusk leiab, et praegu pole volikogutasudeks õige aeg.

KAIRE REILJAN

ve pole hõisata ja on palju valdkondi, mis vajaksid rohkem raha. „Ühelt poolt ei võta see [volikogu liikmete tasud] eelarvest väga palju ära, teisalt on väikesel valla eelarve juures, kus palju kulusid on juba ette planeeritud, mänguruum, millega saame katta näiteks ootamatuid asju või teha midagi uut, väike,” ütles Timusk.

Kolmanda põhjusena tõi Timusk välja, et suvel määrust vastu võttes polnud veel teada, et Vormsi saab uue vallavanema ja vallajuhi palgakulu suureneb hüppeliselt. „Volinikud peavad sellega arvestama ja püüdma vähemaga hakkama saada,” ütles Timusk.

Volikogu liikmetele makstava tasu üle arutati ka Vormsi voli-

kogu novembriistungil, kus täpsustati suvel vastu võetud määruse sõnastust. Näiteks polnud esialgsest määrusest võimalik aru saada, kas tasu hakkavad saama ka komisjonide liikmed ning kuidas tasu arvustatakse. Samuti polnud esialgse määruse eelnõu juurde esitatud arvestust, millist mõju see hakkab osutama valla eelarvele.

„Eelmisel volikogu istungil oli enamik volinikke, sealhulgas ka mina, seda meelt, et nad ei võtaks seda tasu nagunii välja,” ütles Vormsi volikogu esimees Kata Varblane Lääne Elule. „Samas on see põhimõtteline küsimus – kui keegi peab tasu oluliseks, on tal võimalus seda vastu võtta,” lisas Varblane.

Põhimõtteliseks peab tasu maksmist ka volikogu liige Tanel Viks ja tema hinnangul on kummaline, et Vormsis pole seni

volinikele töö eest tasu makstud. „See on kentsakas relikt. Kui keegi tahab hobidega tegelda, siis kogugu marke,” ütles Viks volikogu istungil. Ta lisas, et praegu maksavad volikogus töötavad inimesed sellele peale. „Kõigil on võimalik tasust loobuda ja võib-olla kõik loobuvadki,” ütles Viks.

Määruse tühistamise eelnõu esitanud Timusk ütles, et on põhimõtteliselt Viksi argumentidega nõus. „[Volikogu liikme] töö ja vastutus on nii suur, et eeldada, et inimesed teevad tasuta, pole mõistlik. Samas kaaluvad eeltoodud põhjused selle argumenti üles,” ütles Timusk ja lisas veel ühe määruse tühistamise põhjuse: „Milleks kasvatame niigi personalipuuduses valla halduskoormust mingite totakate tasude määramise ja loobumistega.”

KAIRE REILJAN

● LÜHIDALT

Kuuse tänava koolimaja jääb esialgu püsti

Tuleval suvel Haapsalu linnavalitsus Kuuse tänava koolimaja lammutama ei hakka, sest ei saanud piisavalt toetust.

Linnavalitsuse hinnangul kulub Kuuse 1 asuvate hoonete kompleksi lammutamiseks ligi 150

000 eurot. Suurema osa summast, 100 000 eurot, küsis linnavalitsus ettevõtluse ja innovatsiooni sihtasutusest lammutustoetusena. „Pakuti osalist toetust,” ütles Haapsalu ase-linnapea Innar Mäesalu (pildil). Tema sõnul pakuti poolt küsitud summast ning linnavalitsus otsustas toetust mitte vastu võtta.

Kui sama meede järgmisel korral avaneb, on Mäesalu sõnul taas plaanis endise koolimaja lammutamiseks toetust küsida. Millal ja kas üldse omavalitsustele enam lammutustoetust pakutakse, Mäesalu öelda ei osanud.

Malle-Liisa Raigla

Okase muuseum ja Lihula viinaait kandideerivad auhinnale

Haapsalus asuv Evald Okase muuseum ja Lihula mõisa viinaait kandideerivad Norra projektirahaga restaureeritud hoonete kategoorias muinsuskaitse auhinnale.

Samas kategoorias kandideerivad Freinholdi maja Võrus, Kesk 19 hoone Valgas ja Kuressaare Sadamaait.

Muinsuskaitseamet jagab 2024. aastast auhindu, et tänada ja tunnustada kultuuripärandi säilitamise ja arendamise valdkonnas parimaid panustajaid ja eeskujulikke näiteid. Tänavusele avalikule konkursile esitati üle 70 kandidaadi.

Aastauhind antakse tänavu välja 14 kategoorias. Muinsuskaitseameti aastauhindade nominendid valis välja ekspertidest koosnev hindamiskomisjon avaliku ideekorje käigus tehtud ettepanekute põhjal.

Laureaadid kuulutatakse välja 12. detsembril Tallinnas.

Lääne Elu

Algus aasta veduri rahvahääletus

Kolmapäeval algas rahvahääletus tänavuse Läänemaa veduri välja selgitamiseks.

Hääletuse korraldaja SA Läänemaa juhi Irene Väli sõnul peab aasta vedur olema jätkusuutlik ja Läänemaaale vajalik ning piirkond sellest kasu saanud.

Tänavu kandideerivad tiitlile neli ettevõtet või asutust: Gurmeeturg, Haapsalu õudus- ja fantaasiafilmide festival (HÖFF), Okase muuseum ja Palivere turismi- ja spordikeskus. „Kõik need on maakonnas väga olulised,” ütles Väli.

Tänavu viiendat korda toimunud Gurmeeturg toob nelja tunni jooksul Haapsalu raudteejaama kokku kodumaised väiketootjad ja üle tuhande huvilise. HÖFF on Haapsalus 2006. aastast toimunud Baltikumi suurim žanrifilmi festival, mille ajal näeb õudus- ja fantaasiafilme, mida reeglina kinolevist ei leia, ja toob kaasa festivalile oma se melu. Festivalist on välja kasvanud Haapsalu filmiklubi.

Aasta veduriks kandideerib ka tänavu põhjaliku remondi läbinud Okase muuseum, mis on nüüd avatud aasta ringi, ja Palivere turismi- ja spordikeskus, mis on kümne aastaga teinud suure arengu. Viimane oli aasta veduri kandidaat ka mullu.

Aasta veduri poolt saab hääletada 18. detsembrini. Tiitli saaja selgub rahvahääletuse ja hindamiskomisjoni ühise otsusena ning kuulutatakse välja 23. jaanuaril.

Malle-Liisa Raigla

KÜLMA MAA NÄITUS

Kunstnik Taavi Suisalu avas Haapsalus Arktika saatkonna

Laupäeval avatud Taavi Suisalu näitus toob Haapsalu linnagaleriisse Arktika kogu oma ilus ja valus.

URMAS LAURI
urmas@le.ee

Kunstnik ütles näitust avades, et see tõukub tänava kevadel Põhja-Jäämeres Teravmägede ümbruses tehtud välitöödest, flirdib teaduse ja kunstiga, riivab kliimamuutuste kommunikatsiooni problemaatikat ning küsib ülevuse funktsiooni järele tänapäeval.

Praegusel ajal on Arktika peamiselt teadlaste ja jääkarukruiside pärusmaa, kliima jätkuval soojenemisel aga avanevad läbi jää uued laevateed ja võimalused maavarade ammutamiseks.

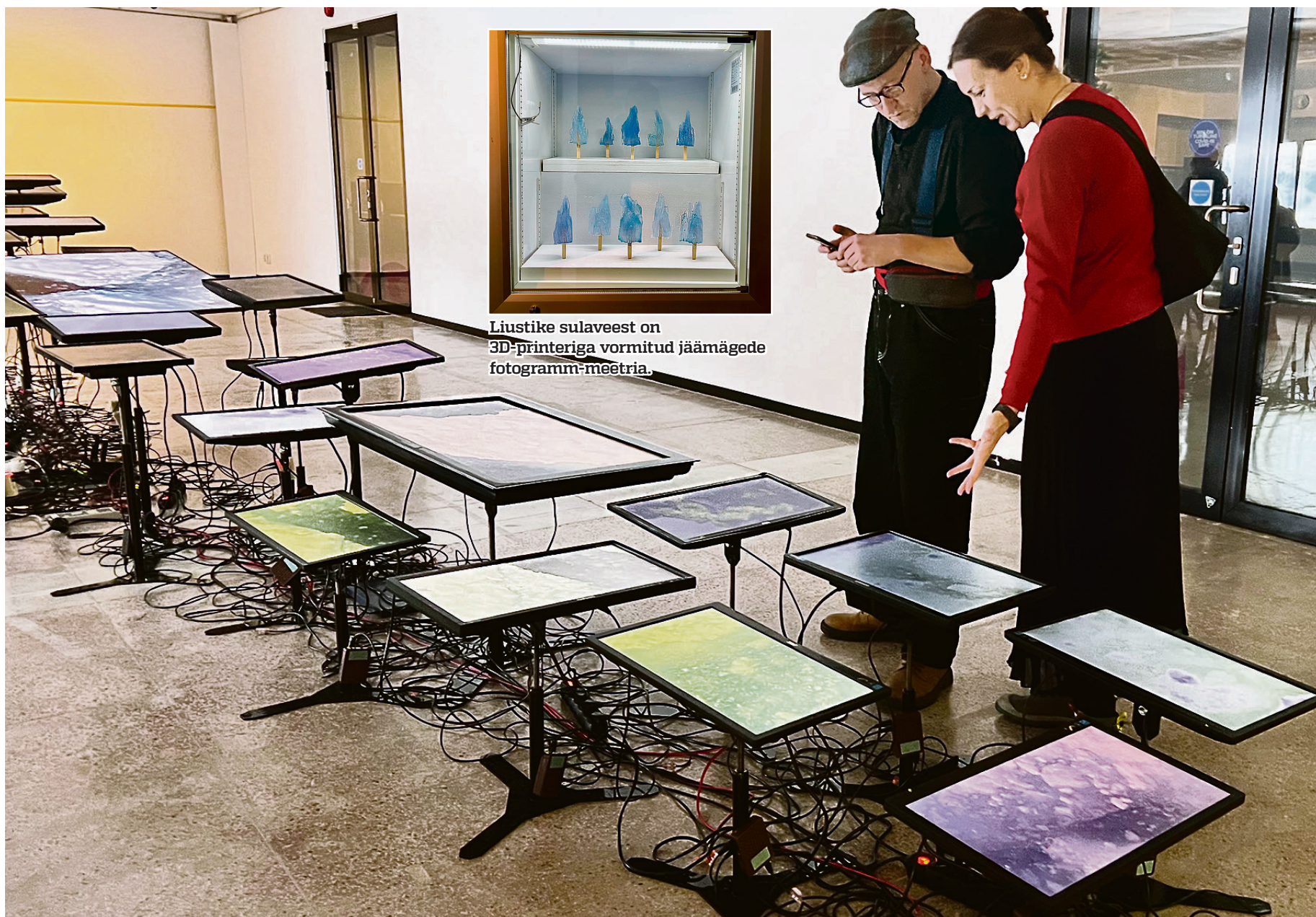
Arktika, mis on ühest küljest nii romantiseeritud, ülev ja puutumatu, on ühtaegu ka erakordselt habras ja haavatav kliimamuutuste mõjude suhtes. Kunstniku sõnul kipub seal valitsev toalne looduse ülevus alla neelama kõik teised mõtted, sest sellel on nii palju jõudu ja emotsiooni, et teised, komplekssemad käsitlused kas kliimamuutuste või poeetiliste olukordadena ei pääse esile.

Romantiline Arktika

Suisalu sõnul on Arktika olnud viimase kaardistamata ala sümbol ning aines lugematutele reisipäevikutele ja seikluslugudele. „Arktika on piirkond, mida paljud teavad reisijuttude ja kangelaslugude kaudu,” lausub Suisalu. Arktikat on tema sõnul kujutatud lõputu valgena, justkui tühja lõuendina, vabaduse viimase kantsina, mida kangelane asub avastama. Tundmata ala kaardistamine on aga ühtlasi seotud võimu ja põlisasukate eluviisi muutustega.

„Minu arvates vajaksime sellest piirkonnast ka teistsuguseid käsitlusi,” arutles kunstnik. „Sest kangelase karakter on problemaatiline, kangelaseks olemisega seostub ka vallutusambitsioon, seostub sekkumine olemasolevatesse ökosüsteemidesse,” selgitas ta.

Suisalu soov või idee näituseprotsessi sisse minnes oli, et kuidas töötada sellises idealiseeritud keskkonnas viisil, et hiljem seda mingil moel tagasi peegeldades ei võimenduks need kujutelmad, vaid piirkonnale avaneksid lisavaated. „Sealse repre-

Liustike sulaveest on 3D-printeriga vormitud jäämägede fotogramm-meetria.

Näituse kese on 30 kuvaril näidatav videoinstallatsioon.

3 X URMAS LAURI

Taavi Suisalu (s 1982)

- Kunstnik uusmeedia valdkonnas.
- Suisalu teoste vormistus tuleneb tehnoloogiate praktilise kasutusväärtuse muutumisest, leides seadmetele rakendust, mis erineb nende esialgselt otstarbest.
- Huvitub sotsiaalkultuurilistest fenomenidest ja tehnoloogia arengu põhjustatud muutustest inimese käitumises, tajudes ja mõtlemises.
- On õppinud Tartu ülikoolis sotsioloogiat ja informaatikat, lõpetanud Tartu kõrgema kunstikooli meedia- ja reklaamkunsti osakonna (BA, 2010) ning Eesti kunstiakadeemia vabade kunstide teaduskonna uusmeedia eriala (MA, 2014).
- 2014 noore kunstniku preemia.
- 2023–2025 üks riikliku kunstnikupalga saajaid.

ALLIKAS: KAASAESE KUNSTI EESTI KESKUS

sentatsioon on tihti suursugune, kuid ülevus ei mahu kaardrisse ning kipub alla neelama komplekssemad käsitlused,” selgitab kunstnik.

Kaasas tehisintellekti

See näitus ongi Suisalu sõnul katse pakkuda mõningaid lisavõimalusi, kuidas mõelda Arktikast ja kliimast ning kuidas mõelda lõpmatuse kaardistamisest. „Või mis see lõpmatus tänapäeval üldse on? See ei pruugi olla üldse füüsilises ruumis, see võib olla viimasel ajal seotud hoopis tehisintellektiga.”

Tehisintellekti on Suisalu kaasanud ka oma näitusesse. Näituse ühe osa, „Dialogid keelemudeliga”, pani kokku Jan Kaus koos ChatGPTga. „ChatGPT pakus kohati väga häid sõnastusi. Ta hakkas mind ka ikkagi suunama,” kommenteeris Kaus tehisintellektiga suhtlemist.

Suisalu on varem lindistanud vulkaane ja maha kantud satelliite, loonud datafiktsioone, komponeerinud muruniidukitele, sidunud bioloogilisi ja digitaalseid ökosüsteeme ning küsinud inimese enesekuvandi järele tehisintellekti ajajärgul.

„Arktika saatkonna” kese on videoinstallatsioon. „30 kuvarit. Üks ja sama video, mis on sünkroniseeritud. See on pikk, liikuv video, et laotada see ajaline mõde 7–8 minuti kestel ruumi laiali,” selgitas kunstnik põgusalt installatsiooni tehnilist poolt.

Külmutuskapis on eksponeeritud „Sula”. See on jäämägede fotogramm-meetria, mis on 3D-printeriga vormitud liustike sulaveest. Ja galerii otsaseinas olev „Lõputu valge” on kiineetiline installatsioon, paakjää horisondi tracking.

Pitsikeskuse aknaid ehivad muinasjutud

Haapsalu käsitööselti liikmed valisid välja viis muinasjuttu ja kaunistasid lugude ainetel pitsikeskuse aknad. „Kui hakkasime mõtlema, mis jõuluakendest saab, siis ei olnud muud mõtet kui muinasjutud,” ütles Haapsalu pitsikeskuse perenaine Mirje Sims. Pitsikeskuse 2025. aasta kalender nimelt on muinasjutu teemal: Haapsalu salli on end mähkinnud Punamütsike, Tuhkatriinu, Lumivalgeke jt.

Käsitööselti liikmed valisid sealt loo ja kujundasid muinasjutuaknad. „Kui naised küsisid, kuidas teha, siis andsin nõu, et markeerige. Tervet lugu ju aknale panna ei saa,” ütles Sims.

Haapsalu pitsikeskuse iga aken jutustab ühe muinasloo.

MALLE LIISA RAIGLA

Kuigi välja on pandud ka muinasjuturaamatud, saab nendega aimu, kelle lugu aknal on. Kui sädelev king ja kõrvits, siis Tuhkatriinust, kui seitse päkapikumütsi, siis Lumivalgekesest. Nagu pitsikeskusele kohane, on Punamütsikesel seljas pitsiseelik ja Lumekuninganna õul Haapsalu sall.

Kalendrit annab pitsikeskus välja 2017. aastast. „Paaritutel aastatel, et anda võimalust varem teinud. Tekkis niisugune hahepeal ka mõnda teist kalendrit seinale panna,” ütles Sims. Kuidas teha pitsikeskuse kalender töeline maiuspala: tosin täiesti uut Haapsalu salli mustrit koos

koekirjadega. „Ja fotodel on modelleideks muinasjututegelasteks kostümeeritud Haapsalu tüdrukud,” ütles Sims.

Muinasjutu teemal kalendrit koostama innustas pitsikeskust Eesti raamatu aasta: tuleval aastal moodub 500 aastat esimese eestikeelse raamatu ilmumisest.

Haapsalu pitsikeskuse jõuluaknaid on seni kujundanud Sims ise, aga seekord löid käed külge ka teised. „Kambakesi polegi varem teinud. Tekkis niisugune hahepeal ka mõnda teist kalendrit seinale panna,” ütles Sims. Aknad valmisid nädalaga. „Aga mõni täiustab veel nüüdki oma akent,” ütles Sims.

Pitsikeskuse jõuluaknad on sama vanad kui keskus ise: tänavused on kümnendad. „Midagi on meil olnud igal aastal, kunagi oli Posti tänav akende peal, aga mitte läbivat teemat nagu muinasjutud,” ütles Sims. „Tavaliselt käiakse, pea maas, aga olen tähele pannud, et inimesed jäävad seisma ja vaatama küll. Isegi sisse on astunud.”

Sims loodab, et pitsikeskuse muinasjutud innustavad ka teisi oma aknaid kaunistama. „Haapsalu võiks ju olla jõuluvaateakende ja jõulujalutuskäigu linn,” ütles Sims.

KAIE ILVES

UUS RAAMAT

Janar Säkk: piim on nagu spordijook

Haapsalu kolledžis tutvustas toitumisenõustaja ja treener Janar Säkk teisipäeval oma raamatut „Söö nagu proff”, mis annab praktilist toitumisenõu sportivale noorele, tema vanematele ja treeneritele.

ANDRA KIRNA
andra@le.ee

Säkk lähtus raamatut koostades põhimõttest, et noor sportlane peaks saama kõik vajalikud toitained, mineraalid ja vitamiinid kätte tervislikust toidust. Ühe erandi ta siiski tegi. „D-vitamiini peaks võtma,” ütles ta.

Säkk rääkis, et on raamatu koostamisel arvestanud USA antidopingu ameti, Ameerika spordimeditsiini kolledži, Eesti tervise arengu instituudi (TAI) ja teiste tunnustatud organisatsioonide soovitusi ning tegemist on teaduspõhiste nõuannetega.

„Terve mõistus ja talupojatar-kus tuleb ikka kasuks. Ma ei lähtu väga palju üksikute teadlaste kirjutistest, pigem koondteadmistest ja konsensuslikest allikatest,” ütles Säkk.

Käsiraamatust on kergesti leitav nii toitainete kui ka energiavajadus sõltuvalt treeningu intensiivsusest, kehakaalust ja soost. Andmestik pärineb suuresti TAI andmebaasist.

Kuigi nõuanded on noortele ja noorte kohta, kutsub Säkk raamatuga tutvuma ka lapsevanemaid. „Täiskasvanu võib leida raamatust üles ka oma energiakulu ja sellele vastavaid nõuandeid järgida, sest kuidas nüüd lapse toitumisharjumusi kujundada kui ikka eeskujul põhjal,” ütles autor.

Raamatus on eraldi toitumisenõuanded treeningute, võistluste ja taastumise ajaks. „Laagris on treeninguid mitu korda päevas. Ka seda tuleb arvestada, et kogu sportlasele vajalik energia kätte saada. See nüanss muudab sportlaste toidukordade arvu tavapärasest suuremaks. See ei tähenda, et põhitoidukordi oleks rohkem. Vahepalade arv suureneb,” ütles Säkk.

Kõiki nüüsguseid olukordi kirjeldab „Söö nagu proff” lihtsate tabelite abil.

Raamatust saab nõu igapäevaste toidukordade planeerimiseks, kasutades detailseid treeningpäevade näidismenüüsid. Oma osa on ka inspiratsiooniks

Autor Janar Säkk jagas soovijatele raamatusse autogramme.

ANDRA KIRNA

Janar Säkk

- Toitumisenõustaja ja treener, Haapsalu kolledži toitumisenõustamise eriala vilistlane. Kolledžis on ta ka tervisejuhi eriala õppejõud.
- Noorena tegeles Säkk džuuoduga. Nüüd on ta harastusjooksja, teeb ise ja annab jõutreeninguid.

ALLIKA: JANAR SÄKK

pakutud lihtsatel ja autori sõnul maitsvatel retseptidel, mis toetavad nii tervist üldiselt kui ka sportlikku eluviisi.

Oma raamatus räägib Säkk sageli piimast. „Peamine põhjus on, et pean lugu täisväärtuslikust toidust. Piim on universaalne toiduaine. Seal on sees palju niisugust, mida sportlane vajab,” ütles raamatu koostaja. „Suur osa

piimast on vesi – sportlane vajab vedelikku. Ta peab saama valku, mida piimas on umbes 5 grammi 100 ml kohta. Tal on vaja süsivesikuid, piimas on neid ligikaudu 5 grammi 100 ml kohta. Peale selle veel mineraalaineid ja vitamiine, eriti kui tegemist on D-vitamiiniga rikastatud piimaga. Tegelikult räägime muidugi piimatoodetest – jogurtid, keefirid, hapupiimad, neid saavad tarbida ka inimesed, kes laktoosi ei talu. Kui tuua paralleel spordijoojaga, siis tänu toitainetele ja mineraalidele saab piima omadustelt võrrelda spordijoojaga,” rääkis Säkk.

Raamatu eesmärk on autori sõnul teadliku toitumise kaudu tervisliku ja turvalise arengu soodustamine. „Ja noorte motivatsiooni toeta-

mine. Võib olla, et laps teeb küll trenni, aga arengut pole ja mõnus ka ei ole. See ei pruugi tähendada, et ala on nõme. Võib-olla on asi selles, et trenni on tulnud täis kõhuga või hoopis kõhuväluga. Kui toitumine saab paika, on ehk asjad teisiti,” ütles ta.

Anne Suislep sai lõimumispreemia ja teenetemärgi

Iloni Imedemaa haridusjuht Anne Suislep (pildil) sai kultuurilise mitmekesisuse väärtustamise ja edendamise eest kultuuririkkuse aasta eripreemia ning ingerisoomlaste liit andis talle oma teenetemärgi. Mõlema tunnustuse puhul toodi esile Suislepa tegevust ingerisoomlaste loo tutvustamisel. Suislep kirjutas ja lavastas Haapsalu noorte teatriga näidendi „Ingerimaale”, mille tegemise käigus uuriti koos ingerisoomlaste oma päritolu ja loodi side oma juurtega.

Ingerisoomlaste liidu juht Herta Preema ütles Lääne Elule, et seltsi 35. tegevusaasta teenetemärgi sai Suislep just ingeri-

soomlaste loo lavale toomise eest. „Loo teekonnast, mille ma küll väikelapsena kaasa tegin, aga millest tean ainult vanemate juttude ja hiljem dokumentide järgi. Anne Suislep on meie seltsi jaoks tõeline leid,” ütles Preema.

„Ingerimaale” on kogukonnateatri põhimõttel ingerisoomlaste eluloojuttude, pärimustekstide, intervjuude ja elulooaamatu alusel kokku pandud lugu ingerlaste saatusest teise maailmasõja ajal ja järel – evakuaatsiooni Eestis kaudu Soome, väljandamisest Nõukogude Liidule ja teekonnast Siberisse ning tagasi. Ingerisoomlaste liidu teenetemärk anti Suislepale üle Tallin-

nas Juhan Kuusi Dokfoto keskus näituse „Ingerlased – peidetud lood” avamisel. Näitusel, mis räägib tõsielulugude abil ingerisoomlaste ajaloo ja repressioonidest, on ka Suislepa perekonna lugu.

Suislep ütles, et ingerisoomlaste lugu on pikka aega olnud peidetud, sest hirm Venemaa ja Siberisse tagasisaatmise ees jättis oma sügavad ja püsivad jäljed. „Sain alles nüüd, „Ingerimaale” etenduse ajal Tartus teada, et õpingukaaslane, kellega aastate eest ühes toas elasin, oli samuti ingeri taustaga,” ütles ta.

„Õnneks kasvab peale noorem põlvkond, kelle suhtumised on hoopis teised, aga kellele nende juured ikkagi korda lähevad. Olen selle üle väga õnne-

lik ja tunnustuste eest tänulik,” ütles Suislep.

Kultuuriministeeriumi ja integratsiooni sihtasutuse kultuuririkkuse aasta eripreemia puhul tõsteti lisaks näidendile „Ingerimaale” esile ka Suislepa tööd Iloni Imedemaal, kus ta on teinud täpselt seda, milleks kultuuririkkuse aasta ellu kutsuti – viis Haapsalu kogukonna kokku peredega, kes on saanud mujalt, näidates nii kogukonna kultuurilist mitmekesisust. Nendel kokkusaamistel tutvustasid oma kultuuri ameerika, kreeka, saksa ja ingerisoomlaste juurtega pered. Külalisi kuulatas teadvustati, et ka väikelinnas võivad kohtuda eri inimesed ja kultuuriruumid ning et see rikastab linnaelu. **ANDRA KIRNA**

LÜHIDALT

Mullo matemaatikapreemia võitis Uku Haabel

Lääne-Nigula valla koolide parima matemaatikuna 500eurose preemia võitis Oru kooli õpilane Uku Haabel.

Eelmisel teisipäeval peeti Taeb-la koolis viiendat korda Lääne-Nigula valla matemaatikaülesannete lahendamise võistlust, millest võtsid osa kõik valla koolid.

Parimale noorele matemaatikule pani taas 500eurose preemia välja Taeb-las tegutsuva transpordifirma omanik Jaak Mullo – parim noor ma-

temaatik saab viie kuu jooksul stipendiumiks sada eurot.

Tänavu oli parim matemaatikaülesannete lahendaja üheksandate klasside arvestuses Oru kooli õpilane Uku Haabel, keda õpetab Kait Kleemann.

Matemaatikapäeva idee eestvedaja on Taeb-la kooli matemaatikaõpetaja Hannes Saarsoo, tema valib ka ülesanded, mida võistlusele pääsenud õpilastel lahendada tuleb.

Urmas Lauri

Taeb-la kooli V matemaatikapäeva tulemused

6. klass

Pilleriin Tomson – Oru
Linda Kuzmin – Risti
Eliise Posti – Taeb-la

7. klass

Ralph Robert Viiret – Oru
Kertu Sool – Oru
Johannes Mägi – Taeb-la

8. klass

Argo Vispert – Martna-Palivere

Lola Liivamägi – Kullamaa
Alari Vihman – Martna-Palivere

9. klass

Uku Haabel – Oru, auhinna-
raha 500 eurot
Rene Soonein – Kullamaa
Jako-Joonatan Tereping –
Martna-Palivere

ALLIKAS: TAEBLA KOOLI ÕPPE- JA
ARENUSJUHT KERSTI LÕHMUS

ERAKOGU

Läänemaa jalgpallurid näitasid Fra Mare Cupil head mängu

Nädalavahetusel Uuemõisa jalgpallihallis peetud rahvusvahelisel jalgpalliturniiril Fra Mare Cup oli Läänemaa võistkondade edukaim oma turniiril teise koha saanud JK Kratid.

Rahvusvahelisel jalgpalliturniiril Fra Mare Cup jooksis kahel päeval platsile üle 300 Eesti ja Läti jalgpalliklubide noore. Mängud olid huvitava ja mitme vanuseklassi turniiril isegi nii pingelised, et paremusjärjestus tuli paika panna mängujärgsetes penaltiseeriates.

Kõik aastad, mil Uuemõisas pall Fra Mare Cupil mängu on pandud, on eeskujulikud etteasted teinud ka Läänemaa noortevõistkonnad. Tänavu aastalõputurniiri ei olnud erand. 2016 sündinute C-taseme turniiril tegi kaasa kaks meie võistkonda. Haapsalu JK Kratid said alagrupifasis 9:4 võidu Tallinna FC Flora Mustade üle. Kuid kaotused Tallinna Kalevile ja lätlaste FS Leevonile andsid alagrupis kolmanda koha ja mänguõiguse 5.–8. kohale. Seal olid Kratid tublid ja lõpuks said 7:5 võiduga Kohila JK Püsvuse üle turniiril 5. koha.

Samas vanusegrupis mängis ka Lõuna-Läänemaa JK võistkond. Oma alagrupis alistati Kohila JK Püsvuse 6:2 ja tabelisse läks kirja ka 3:0 võit JK Metropoli üle. Kaotus tuli vastu võtta FC Flora valgelt võistkonnalt. Kahe võiduga poolfinaali pääsenud maaklubi sai finaali pääsu otsustavas mängus nappi 1:2 kaotuse lätlaste FS Leevonilt. Pronksimängus Tallinna JK Kalevi vastu lõppes normaalaeg seisul 2:2. Penaltiseerias jäädagi aga Tallinna JK Kalevile ülinapilt 0:1 alla ja seega jäi tulemuseks tubli 4. koht.

Sama vanade poiste aste kõrgemal, B-liigas tegi kaasa ka Haapsalu

JK Krattide teine võistkond. Seitsme võistkonnaga turniiril andsid Krattid kõigile vastasmeeskondadele kõva lahingu ja tabelisse lõpuks seitsmes kohale.

2015 sündinute B-taseme turniiril tegid kaks Läänemaa võistkonda väga head etteasted. Esmalt mängis oma alagrupis Läänemaa JK üle Läti võistkonna Athletic Club Jules Verne tulemusega 2:0. Siis tuli vastu võtta 1:3 kaotus Tallinna JK Kalevilt ja 2:2 viik Põhja Tallinna JK Voltalt. Alagrupp oli nii pingeline, et poolfinaali pääseja pidi Läänemaa võistkond selgitama eraldi penaltiseerias just Põhja-Tallinna JK Volta vastu. See õnnestus Läänemaa noortel võita ja poolfinaalis ootas neid tugev Viimsi JK. Viimasele kaotasid läänlased kohtumise 1:5. Kolmanda koha mängus läks Läänemaa JK taas kokku Tallinna JK Kaleviga ja kaotus 0:2 tähendas läänlastele turniiri tubli neljandat kohta.

Sama turniiri teises alagrupis võitis Haapsalu JK Kratid FC Flora valget võistkonda 6:2 ja lätlaste JFC Dobelet 7:1. Kaotus 1:7 tuli vastu võtta Viimsi JK vastu mängides. Poolfinaalis aga suudeti ilusa mänguga alistada Tallinna JK Kalevi tulemusega 3:1. Finaalis ootas läänlasi taas Viimsi JK. Kui alagrupis oli saadud suur kaotus, siis finaalis kulges mäng hoopis teist rada pidi. Palju ei puudunud, et Kratid oleks võidukarika Haapsallu jätnud, kuid siiski said nappi 3:2 võidu vastaseid ja Krattide kuulus sellel korral hõbedane karikas!

Kindlasti tegid kõik Läänemaa noortevõistkonnad Haapsalus peetud suurturniiril väga head etteasted.

Jaanus Getreu

Haapsalus näeb esimest korda tänavajalgpalli

Sel hooajal Eesti meistrivõistlustel hõbedat saanud tippliiga klubi FC Kalju, kes viib treeninguid läbi ka Ristil, toob koos Läti partneri Getto Gamesiga sel suvel Haapsallu tänavajalgpalli.

Projekt „Play Forward: Football for Social Sustainability” seisab sotsiaalse kaasatuse ja tervisliku eluviisi eest, projekti üks suundi on kogukonna liidrite koolitamine. Nelja-päeval peeti Haapsalus SA Läänemaa ruumides seminar, kus käsitleti jalgpalli kui silla loojat.

Muuhulgas kuulati spordiliidu Läänemaa ettekannet PEEK-projektist, haridus- ja terviseenduse spetsia-

list Eveli Hansi andis ülevaate maakonna koolispori sündmusest.

Pärast ametlikku osa tehti Riina Simmeri eestvedamisel ekskursioon vanalinnas, hiljem tutvuti siinse linnastaadioni ja Uuemõisa jalgpallihalliga.

Lätlaste delegatsioonil olnud Marupes SC jalgpalliklubi esindajad olid siiralt üllatunud, et väikelinn jalgpalluritele selliseid võimalusi pakub.

Eestis on projektiga seotud tegevuspaikadeks lisaks Haapsalule Risti ja Pärnu. Haapsalu seminaril korraldas FC Kalju kogukonnajuht Helen Mahmastol. **Triin Vellemäe**

Kui kodust kord laia maailma ...

Elmar Veskeri (1928–2017) mälestused

Mõtlesin, miks ma ei astunud 1944. aasta 20.–21. septembril Saksa laeva, mis viis põgenikud küll Saksamaale, kuid inimesed ju pääsesid.

Midagi pole parata. Õigemini midagi pole viga. Saatus traavis omasoodu edasi – Patarei kartserisse. Mõtted said otsa, need nurjunud põgenemise mõtted. Asemele tulid uued – kurjad ja viha täis. Mõtlesin, miks pidi inimene nii odavalt end maailmarevolutsiooni tegijatele kätte andma. Inimesi võeti kinni nagu lambaid. Oli teada, et mõistetakse vähemalt kümneks aastaks sunnitööle. See oli § 581-11, niivõrd universaalne, et uurijatel oli tarvis vaid kirjutamise vaeva ja vormistamist ja „hea teenistus“ oli kindlustatud.

Niiviisi oma südant ja hinge rahustades möödus kartseris jälle mõningane aeg. Kusagil kaugemal oli kuulda, kuidas suppi jagati. Kujutasin endale ette, kuidas see välja näeb. Rohekaspruunikas vedelik, mõni kartulikild, kruubiterad, prügikalasodi, vae-

vumärgatav rasvakirme ja vängepoolne hais.

Oh, kuidas ma oleksin seda tahtnud ja kui seal juures veel killuke leiba oleks! Mul tuli oodata järgmise hommikuni. Juhatus midagi ootamatut. Kui silmad avasin, oli kartseri uks lahti, uksest noor sõdur. Ta küsis: „Kaašu hotite?“ Muidugi: hotšuu! „A pobõstreje!“ Seda ma küll sain aru, et ma selle ruttu ära pidin sööma ja kausi kui asitõendi kiiresti tagasi andma. „Spassiibo, inimene!“

Seda ma aru ei saanud, mis minuga juhtunud oli. Söödud pudrust natuke jõudu saanud, tunnen, et pea on paremalt poolt valus. Valvur, kes mind kogu söögi aja oli luugist jälginud, ütles, kui ma kausi ja lusika talle tagasi ulatasin: „Võ upali.“ (Te kukusite.) Nii et ma olin siis mines-tanud. Ei tea, kust oli pärit see haritud ja inimlik noor sõdur...

Püüdsin rusevaid mõtteid eemale tõrjuda, midagi head meenutada. Mälupildid vahelduvad nagu virvarr.

Meri, ikka see meri, tean, et on siinsamas lähedal, müüride taga ja ometi nii kaugel...

Ilus kuum suvepäev, tuleme heinamaalt lõunale, isa jääb leiba luusse laskma, silkeme koos kolmekesi kiiresti mere äärde. Riided seljast kivile ja vette! Ujume, hullame ihualasti meres, ei märka, kuidas aeg kaob... Ruttu välja ja heinamaale, aga riideid pole kusagil. Jookseme läbi kadakate porgandpaljalt koju. Isa oli rannas käinud ja riided ära võtnud. Jäi meelde kogu eluks, et tööajal tulebki tööd teha. Vaat niisugune oli kasvatus. Ei ühtki kurja sõna.

Sõuame paadiga laidudele pardimune korjama. Meri sillerdab, mõnus taganttuul. Kinnitasime sargi purjeks ja muudkui libise-

sime, olime juba Puhtust möödas, kui märkasime, et tuul on äkki tugevaks kiskunud, juba jänes peal ja hullemaks läheb, taevas pilve tõmbunud. Nii palju oli meil, poistel, aru peas küll ja paadisõidukogemust, et teadsime – vastutuult me tagasi sõuda ei jaks. Läksime Uulutisse tormivarju. Kogu jõudsime järgmisel hommikul. Ja mitte keegi ei olnud muretsenud! Võib-olla ehk ema?? Isa oli meis kindel.

Nehatu koolimaja... Direktor jookseb ringi ja nõuab, kes on vastu aknaid piima loopinud, tunnista. See polnud ju piim. Poisid võistlesid, kes jõuab vastu akent kõrgemale lasta, teadagi mida, aga pakane külmetas väärt kraami klaasi külge kinni. Niisugune „hea“ meenus, tuju läheb paremaks.

Nii ma oma sisemuses neid mälestusi heietasin, pildid jooksid üsna kaootiliselt silme eest läbi.

Hanila koolimajas... Klassi akende alt voorib mööda sõjavägi, ikka Virtsu poole – autode kolonnid sõduritega, kaheteist

hobusega rakendid veavad kahu-reid. Õue minna on rangelt keelatud, aga ikka läksime ja saime riielda. Autod tortsusid ja plärt-susid, summutitest tuli erilisel haisvat tossu, mõned poisid haarasid kinni autokastist, tegid priisõitu. Nii kole tunne oli, ei jäänud sel õhtul internaati, läksime koju, vend Herman ja mina. Rääkisime, et Vene sõjavägi läks Saaremaale. Eks isa teadis seda. Oli tükk aega vait, siis ütles:

„Poisid, nüüd on kõik läbi.“
Jälle need sünged mõtted tagasi.

[Kirjutan siin neid ridu ja mõtlen isa peale. Ta jäi Siberi mulda. Silmad kipuvad niisukeks. Poeg Mart käis Taisētis vanaisa hauakohta otsimas. Et ehk on kusagil arhiivis andmeid. Õeldi, et laagrite maa-ala on 400 korda 400 ruutkilomeetrit või isegi rohkem. Otsi seal nõela heinakuhjast. Tõi siiski kaasa peotäie Siberi mulda.]

Kolmandast kartseripäevast ei mäleta suurt midagi. Meeles peaks olema, sest siis anti 300 grammile vesisele leivale pool liitrit supilurri lisaks. Järgneb.

• Mõtlesin, miks pidi inimene nii odavalt end maailmarevolutsiooni tegijatele kätte andma. Inimesi võeti kinni nagu lambaid.

ARRIVA OÜ	RAHA EEST HANKIMA	EESTI SAAR	SANUS PER AQUAM	URAAAN	↓	PENSION (KONEK.)	SÖRALINE	HEELIUM	1.	JÕGI PÄRNUMAAL	TEISEND; TÕLGENDUS
VASTLATOIT					○		HINGEPUHASTUS-ELAMUS				
SELLE KUU PÄEVAL				PIKNE	○				EESTI KEEL		
EESTI POLIITIK				EESTI GRAAFIK (IN+NIIMI)	○			SÖÖR (INGL)	KULUNUD VÖTE		
NOOT			ATOOKIA		○			LAPSEVANEM			
AASTA		HAARAMA		TAMPIMISVAHEND	○					H NAABER	
LAEVA TUULEPÜÜDJAJ		EESTI TELE-AJAKIRJANIK			○					LÜHI-NÄGEVUS	
VABADUSSÕJALANE					○	EESTI END. NÄITLEJA					
ÜKS RAHATAHT					○	ANNO PASSATO		MÄDA, MÄDAS			
AMPERTUND			UMBTEE		○			KÜSISÕNA	INGLISE K EESSÕNA		
SUURRÄTT			ÜSK		○				UNGARI KIRJANIK		
SEKUND		KÜSISÕNA			○	JAAPANI MAADLUS					ALUS-RIIETUS
CIRCA				BISNIS	○	STRONTIUM		NURK			
NUBLU LAUL				NAATRIUM	○			JOONLASTE ESIISA			
...VAIKMAA					○	ISANE LÄMMAS					
...POST		KUUBA PEALINN			○	VANA-KREEKA LAULIK				UMBES	
SAAMATU		JÄLLE		...VALGEL	○			TSIVIIL-			... KÖLAR
KAASA ARVATUD			VALITSEJA KORRALDUS	...VETEMAA	○			SIDESÕNA		NOOT	
UBADE PAKEND			UKRAINA MAAKOOD		○					BAARIUM	
HÄARRA					○	STSEENI KORDUS-VÖTE					
					○	500.					
					○	MEES-SOOST (LOOM)					

KUHU MINNA

• **KINO**
Haapsalu kultuurikeskuses:
„Supervana“ 13. dets kl 17.30,
14. dets kl 11, 16. dets kl 17.30,
18. dets kl 17.30.

• **KONTSERT**
Haapsalu kultuurikeskuses:
15. dets kl 17 laulustuudio
Laulumärjad talvekonsert. Tasuta.

• **MUSEUMID**
Haapsalu linnuse muuseum
K-P 10–18. linnus.salm.ee.

Iloni Imedemaa teemakeskus
K-P 11–17. www.salm.ee.

Haapsalu raekoda
R-P 11–17. www.salm.ee.

Raudtee- ja sidemuseum
K-P 11–17. www.salm.ee.

Ants Laikmaa muuseum
(Kadarpiku küla, Lääne-Nigula):
R-P 11–16. www.salm.ee.

Rannarootsi muuseum
(Sadama 32, Haapsalu)
T-L kl 10–16. Muul ajal
ettetellimisel, tel 5562 3993.
www.aiboland.ee.

Rõude muuseum
1. oktoober – 1. mai avatud ette-
tellimisel roudemuuseum@gmail.com
või telefonil 5683 1203, Maie.

Lihula muuseum on avatud
etteatamisel E-R 10–17.
Tel 5333 8586. E-post:
lihulamuuseum@laaneranna.ee.

Hanila muuseum:
ekskursioonid etteteatamisega.
Tel 509 9663. E-post:
hanilamuuseum@laaneranna.ee.

• **NÄITUSED**
Keskraamatukogu (Posti 3):
laenu- ja lugemissaali vitriinides
„ARS 80“, keraamika Vilve Virro ja
Tiina Tõnisma kogudest.

Lasteraamatukogus
(Wiedemanni 11): „Raamatusse või
raami“. Kümne Eesti kunstniku il-
lustratsioonid.

Haapsalu linnagaleriis (Posti 3):
Taavi Suisalu „Arktika saatkond“

29. detsembrini.
Galerii avatud K-P 12–18.

Haapsalu kunstikoolis (Jaani 2):
majagaleriis Liina Viireti
akvarellinäitus „Tuju ja taju“
14. detsembrini.
Galerii avatud T-R 14–18, L 12–16.
Tasuta!
17.12.2024–1.01.2025 galerii
suletud.

Haapsalu pitsikeskuse (Karja 25)
akendel jõulunäitus „Elu täis on
muinasjuttu“ avatud 24/7 kuni
4. jaanuarini.

Kullamaa kultuurimaja galeriis:
„Legendaarne haridusjuht Jüri
Uustalu“ ja „Silla kooli lugu“.
Näitused jäävad avatuks
29. detsembrini.

Kas nägid või kuulsid
midagi huvitavat?

Saada vihje veebis www.le.ee
või meiliaadressil info@le.ee.

Kohalikud uudised
seitse päeva nädalas -
**TELLI
DIGILEHT
JUBA
TÄNA.**

Tellimiseks võta
ühendust meili
teel le@le.ee
või telefonil **473 7111**.

OST

Ostan autosid, seisukord ei ole oluline. Tel 553 1989.

Soovin osta vana mootorratta! Kõik pakkumised oodatud. Tel 5552 2223.

PUIT

Aeg varuda küttepuid järgmiseks talveks!

TOORES JA KUIV LÖHUTUD LEHTPUU, METSAKUIV LÖHUTUD OKASPUU.

Laotud puude tarne 10 ja 15 ruumi kaupa.

Tel 521 1377.

www.pajakapuit.ee.

HIND al 50.-

3 m LEHTPUU.

Tarne 30 tm.

Hind kokkuleppel,

tel 502 4895.

Vedu hinnas. Müüa kuiva ja märga küttepuid. Pikkus vastavalt soovile. Tel 5666 0431.

Müüa kuiva, toorest ja metsakuiva puud, transport. Tel 505 5203.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Müüa 3meetrise küttepuid: must lepp, hall lepp, kask koos kohaletoomisega, miinimumkogus 15 tihumeetrit. Lisainfo tel 5829 3564.

Müüa küttepuid koos veoga. Info 5687 3966, timberexpert@online.ee.

TURG

Olevi puukool OÜ müüb laupäeval, 14. detsembril alates kl 10 Haapsalu turul kartulit, porgandit, mett, hapukapsast, kvaliteetset lauaõuna. Pakkumisel mitmesugust küttepuid. Tel 5681 7035. Ütle naabrile ka!

AUTOD

Soovin osta ATV või lumesaani. Kõik pakkumised oodatud. Tel 5552 2223.

Ostan ära kõik sõiduautod, kaubikud, maasturid, haagised jms. Tel 5552 2223.

TEENUS

Korstnapühkimisteenus ja tõmbeprobleemide lahendamine. Korstnapitside ehitus ja remont. Tel 5342 2642.

Ohtlike puude raie, võsalõikus ja kruntide puhastus võsast. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373, Randy.

Teostame fassaadi soojustus- ja krohvimistöid, vundamendi ehitust, plaatimistöid. Lisainfo telefonil 520 9931, Egert Siig, Argo Sinimeri: 5837 5585 või housifyehitus@gmail.com. Koduleht <https://housify.ee/>.

Ohtlike puude langetamine. 5663 2968.

Korterite remont, vannitubade ehitus, plaatimistöid. Tel 515 2173.

Vannide akrüüliline ja emailimine tel 5613 3095.

TÖÖPAKKUMINE

Otsime telefonimüügi konsultante Läänemaa kaugtöötajate ja Haapsalu kontorisse E-R 9.00-16.30. Vajalik hea eesti keel, suhtlemisoskus ja huvi müügitöö vastu. Pakume tulemustasu. Lisainfo ja kandideerimine: h@telemarketing.ee; tel 5354 7336.

Toimetused kuulutuste sisu eest ei vastuta.

TEATED

Hea Haapsalu neuroloogilise rehabilitatsioonikeskuse pensionär! Ootame Teid jõululõunale 19. detsembril kell 13 restorani Blu Holm. Oma tulek registreeri palun telefonil 472 5400 või aadressil info@hnrk.ee hiljemalt 18. detsembril.

Sinu kuulutus võiks olla siin!

Kuulutus lisa mugavalt Lääne Elu veebis: online.le.ee/ lisa-ajalehe-kuulutus

Hoia end kohaliku eluga kursis, telli Lääne Elu

Kirjuta le@le.ee või helista 473 7222 E-R 8-16.30.

HOOLI RASKUSTESSE SATTUNUD PEREDEST!

Läänemaa Abikassa ootab heade inimeste ja organisatsioonide annetusi, et toetada raskustesse sattunud peresid Läänemaal. Annetusi saab teha MTÜ Läänemaa Abikassa kontole EE592200221046665398, Swedbank AS.

Teave veebis www.abikassa.ee.
E-post laanemaa.abikassa@gmail.com.

Kui Sul on probleem või pole oma muret kellegagi jagada, on Sul võimalus abi saada

LÄÄNEMAA KRIISIABIKESKUSEST

Psühholoogiline nõustamine
515 9572 / 5560 2367
Esmatasandi psühholoogiline kriisiabi (eesti k) - 5671 4273
Esmatasandi psühholoogiline kriisiabi (vene k) - 552 0094
Nõustamine toimub telefoni teel, veebis või asukoht kokkuleppel nõustajaga, sh Kastani 7, Haapsalu. Täpsem teave laanemaakriisiabikeskus. weebly.com/

Toimetused on täna avatud kell 8-13.

Lehetellimusi ja kuulutusi saab anda meili teel: le@le.ee.

Läänemaa toidupank kogub toitu puudust kannatavate leibkondade toetuseks Haapsalus ja Läänemaal. Et toiduabi saada, võta ühendust kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajaga.

Aitame koos!
Tel 5355 4330

Andres Ammase

ANDRES AMMASE
FOND
HAAPSALULE
PÜHENDUNUILE

Kooliõpetaja, ajakirjaniku, poliitiku ja dirigendi Andres Ammase (1962–2018) mälestuseks Eesti Rahvuskultuuri Fondi juurde loodud Andres Ammase fond annab välja nelja stipendiumi:

- Andres Ammase stipendium Läänemaale ja Haapsalule pühendunud inimesele
- väikese lugeja stipendium (koos Haapsalu lasteraamatukoguga)
- noore sportlase stipendium lootustandvale sportlasele ja tema treenerile
- Anneli Ammase hea ajakirjanduse auhind maakonnalehe ajakirjanikule

Annetuse saaja:

SA Eesti Rahvuskultuuri Fond

Pangakontod:

EE117700771000664610 LHV Pank

EE672200221001101347 Swedbank

Selgitus: annetus Andres Ammase fondi ja stipendium, mille heaks annetatakse

PS Annetused on tulumaksuvabad

BÜROO AVATUD E-R 10-15
KALMISTU TN 3A, HAAPSALU
TEL 58 503 340 (kontor),
5846 1111

www.hingeviiul.ee
info@hingeviiul.ee

Matusekorraldus Haapsalus ja Läänemaal, matuseteenused ja -tarbed, tuhastamine, haua- ja urnimatused, lahkunu transport surnukuuri (24/7 tel 58 007 504)

Teostame hauaplatside renoveerimis- ja hooldustöid Haapsalus ning Läänemaal. Müüme hauakive ja -piirdematerjale. Hinnapakumine ja info: hingeviiul@gmail.com / 58 503 340

Monument-majakas sai uue laterna

Väikese viigi äärsel monument-majakal särab nüüd riigilaevastiku annetatud Põõsaspea tulepaagi ajalooline, restaureeritud ringlatern, mille paigaldas Mait Meister OÜst Metallid.

Riigilaevastik annetas linnale ringlaterna, et selle saaks üles panna Väikese viigi ääres asuva monument-majaka tippu ning kujundada 1947. aastal püstitatud monumentist ilus mälestusmärk Läänemeres hukkunutele.

Septembris sai Haapsalus Väikese viigi kirde-servas Viigi skvääril asuv tuletorni meenutav mälestusmärk uue tahvli kirjaga „Väinameres hukkunute mälestuseks”, et sambaga meenutada kõiki Väinameres aastate jooksul surma saanud.

„Tuli on üleval, aga laterna kandurposti saab kevadel korrastada,” ütles linnavalitsuse arenguspet-sialist Ülla Paras. „Mul on plaanis uuel aastal panna sinna ka selgitav tahvel. Aga seda, kuidas sõnastada, peab veel mõtlema.”

URMAS LAURI

URMAS LAURI

Reede	öö päev -10°...2°	Laupäev	1°...4°	Pühapäev	0°...1°	Esmaspäev	-5°...6°
põhja-, läänetuul 3-12 (18) m/s		edela-, läänetuul 3-9 (13) m/s		lõuna-, kirdetuul 3-11 (16) m/s		edela-, läänetuul 6-12 (18) m/s	

ISSN 1406-1430

VAATA KA
WWW.LE.EE

KASTANI

Iga päev 8-22

Perehakklihasegu, Rakvere 300 g	5.64/kg	1.69	tavahind 2.29
Kodune ahjupraad vaakumpakendis, Rakvere	kg	5.50	tavahind 8.90
Maitselt mahe verivorst, Maks ja Moorits 900 g	3.10/kg	2.79	tavahind 4.50
Hiirte sulatatud juust 185 g	6.43/kg	1.19	tavahind 1.79
Heinzi majonees 460 g	3.46/kg	1.59	tavahind 3.99
Kommikarp Mesikäpp 4pakk 420 g	13.10/kg	5.50	tavahind 8.50

METSA

Iga päev 8-22

REINPAUL

OSTAME KASVAVAT ja LADUSTATUD VÕSA

Raiume võsast puhtaks kraavid, tee- ja põlluääred, lepikud, haavikud jne.

Info tel 5593 3899, kaido@reinpaul.ee
www.reinpaul.ee

Jõulud on tulemas, üllata oma lähedasi

Lääne Elu kinkekaardiga!

Kinkekaardid on saadaval toimetuses. Helista 473 7111 või kirjuta le@le.ee.

Kõige kallimale
Kinkekaart 12 kuud

13. DETSEMBER
KELL 19:30

Wiedemanni spordihoone

Pilet 3€
Õpilane 1€

Haapsalu

KAUBAMAJA

14.12

kell 11-13

Päkapiku töötuba

Päkapikk Kati juhendamisel valmistame jõuluehteid ja kaunistame piparkooke!

21.12

kell 11-14

LASTEETENDUS

Lotte reis vanaema juurde

Külla tuleb jõuluvana!

Tule tee endast koos jõuluvana-ga ilusaid pilte! Kohal on fotograaf. Üritus on tasuta

Kogupere jõulu-üritused

Kaubamaja II korrusel on kõigile kasutamiseks mõeldud tore fotonurk!

Pane head soovid varakult teele ning avalda tänu oma koostööpartneritele Lääne Elus!

Küsi pakkumist aadressil reklaam@le.ee

